

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Fonetický ústav
doc. Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.

Posudek vedoucího práce
na bakalářskou práci Dominiky Ortutayové
Assimilation of voicing in Slovak speakers of English

Bakalářská práce Dominiky Ortutayové se věnuje asimilaci znělosti jako možnému zdroji interference u slovenských mluvčích angličtiny. Klade si za cíl pomocí akustické analýzy zjistit, ve kterých kontextech k asimilaci znělosti dochází a jaké faktory její míru ovlivňují. Z hlediska výběru tématu se jedná o užitečný a zároveň i aktuální výzkumný úkol. Cizinecký přízvuk a jeho různé koreláty představují oblast, která je v současné fonetice intenzivně řešena.

Předložená bakalářská práce se skládá ze sedmi číslovaných kapitol, které svou strukturou odpovídají tradičnímu dělení výzkumných zpráv. Po stručném představení práce se autorka věnuje řečové produkci, znělosti a osvojování cizího jazyka. V této úvodní části se však čtenář setkává s ne zcela transparentním číslováním kapitol: kapitola zaměřená na řeč a na znělost je nazvaná *Theoretical part*, kapitola následující *Second language acquisition*. Ve čtvrté kapitole autorka stručně prezentuje své pracovní hypotézy. Pátá kapitola čtenáře seznamuje s metodickým pozadím práce, v šesté jsou postupně představeny výsledky akustických analýz a závěrečná kapitola celou práci shrnuje.

Dominika Ortutayová zpracovala poměrně velké množství řečového materiálu, což jí umožnilo formulovat a ověřovat i dílčí hypotézy. Z některých pasáží textu by však čtenář mohl být zmaten, co se týče samotného fungování asimilace znělosti v angličtině (viz např. str. 28, kde je uvedeno spojení *make believe* jako příklad regresivní asimilace; str. 31, před představením H2; nebo v diskusi na str. 51). S tím souvisí druhá hypotéza obecně - i přes diskuse s autorkou mi není jasný význam analýzy týkající se této hypotézy. V textu je opakovaně uvedeno, že se u rodilých mluvčích nevyskytuje asimilace znělosti u homorgánních párových konsonantů. Znamená to, že v heteroorgánních spojeních rodilí mluvčí angličtiny asimilují? Prosím proto autorku, aby toto při obhajobě vysvětlila.

Jako největší nedostatky předložené práce spatřuji její jazykovou a stylistickou úroveň a nesourodost popisu v teoretických kapitolách. Z jazykové oblasti je to především masivní nadužívání určitého členu v místech, kde angličtina používá člen neurčitý nebo nulový; občas se vyskytují chybné výrazy (např. na str. 39 *this analysis was conveyed twice ... to notify the possible differences*).

Častá je formulační neobratnost, uvedu jen dva příklady:

- odstavec věnující se rozdílu znělosti u znělých a neznělých exploziv (str. 16) začíná *The voicing is thus to be expected* a pokračuje, že u neznělých nikoli.

- u popisu výběru mluvčích na str. 32: *Before the recording, the speakers were required to master at least intermediate level of English.*

Nesourodost textu se projevuje například ve způsobu "propojování" informací z různých zdrojů. Opravdu lze např. tvrdit, že postavení angličtiny jako jazyka mezinárodní komunikace naznačuje, že se ji učí převážně monolingvní osoby (str. 21)? Citace často čtenáře odvádějí od právě popisovaného tématu zbytečnými detaily (např. poslední citace na str. 11 nebo zmínka o falešných hlasivkách na str. 12).

Některé pasáže pak postrádají jakýkoli smysl, ať už z hlediska jazykového, věcného nebo obou; opět vybírám několik příkladů:

- str. 11: *Larynx as one of the main articulators in speech production can be divided into several parts, namely the tongue root, the tongue body, the tongue blade, the velum and the lips; and at the same time it consists of four different cartilages: the epiglottis, thyroid, cricoid and arytenoid.* (zde komentář není třeba)
- str. 15-16: *The voiced/voiceless, fortis/lenis and devoicing effects are not recognized as compact homogeneous categories; on the contrary it is necessary to highlight the distinctions in the voicing profiles primarily between vowels and consonants and then in between the specific consonant groups, in which when elaborately analyzing, the various essential differences can be found.*
 - a) lze vlivy desonorizace, znělosti a napjatosti považovat za kategorie?
 - b) proč je znělost, napjatost a desonorizace kladena do kontrastu vůči znělostním profilům vokálů? Je srovnání znělostních profilů vokálů a konsonantů něco, s čím se autorka setkala, pokud je potřeba tyto rozdíly zdůraznit?
 - c) je vlastně spojení *voicing profiles* odkazem na práce Möbia a kolegů? Pokud ano, proč tyto práce nejsou citovány (jde o jejich první zmínku v textu)? Pokud ne, proč autorka používá výraz, který má dále v práci jednoznačně definovaný význam, ve významu odlišném? Termín *voicing profile* ostatně není řádně definován ani v pozdějším popisu (str. 17).
- str. 18: *... both phonation and friction are characteristic for the air turbulence, and therefore it is rather complicated to distinguish between the friction turbulence and phonation, as they tend to overlap.*
- str. 18: *Thus it is possible to observe that while voiced plosives tend to keep voicing during the whole closure phase, the fricatives are excessively prone to be influenced by their surroundings, together with the fact that the subglottal vibration necessary for the friction has a significant impact on the voicing in such kind of obstruents.*

Co se týče zpracování výsledků, je třeba vyzdvihnout správné provedení akustických a statistických analýz. Autorka při prezentaci výsledků postupuje systematicky a problematických míst je zde méně.

Na str. 36 je nepřesně uvedeno, že *whiskers stretch to minimum and maximum values*; z obr. 6 je patrné, že tomu tak není. Legenda obrázku 6.7 a také obrázků 6.8 a 6.9 je nepřesně formulována. Závažnější je chyba v popisu vlivu lexikální či gramatické povahy slova na míru asimilace znělosti (oddíl 6.3). Autorka píše, že toto dělení provedla u slova následujícího, avšak pohled do původní zdrojové tabulky ukáže, že sémantickou povahu slova zkoumala u slov cílových. To je ostatně i logičtější: zajímá nás, nakolik sémantická povaha cílového slova ovlivňuje míru, do které podléhá asimilaci.

Od diplomanta se očekává nejen „slepé“ citování či parafrázování zdrojů, ale i jejich kritické hodnocení. To bakalářská práce Dominiky Ortutayové spíše postrádá, a proto bych ji rád poprosil, aby u obhajoby porovнала a kriticky posoudila vztah mezi hláskami L2 a L1 podle Kráľové a Flegeho (str. 23-25).

Na závěr konstatuji, že předkládaná práce Dominiky Ortutayové splňuje i přes problematické aspekty požadavky kladené na bakalářskou práci. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem ji doporučuji k obhajobě a navrhuji předběžné hodnocení **velmi dobře až dobře**.

V Praze dne 16.6.2014

.....
doc. Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.
Fonetický ústav FF UK